

# Jozefs broers in Egypte

Periodethema: Jozef  
Genesis 42

## VOORAF

Toen Jozef door zijn broers naar Egypte werd verkocht, was hij zeventien jaar oud (Gen. 37: 2). Na jarenlange dienst bij Potifar en een langdurig verblijf in de gevangenis maakt de Heere hem op wonderlijke wijze onderkoning van Egypte. Dan is Jozef dertig jaar oud (Gen. 41: 46). In Genesis 42 zijn de voorzegde zeven jaren van voorspoed voorbij. De magere hongerejaren zijn aangebroken. Jozef mag de graanschuren van Egypte openen en velen komen om graan te kopen. Het is nu zo'n twintig jaar geleden dat Jozef zijn vader en zijn broers heeft gezien.

## UITLEG VAN DE TEKST

De hongersnood blijft niet beperkt tot Egypte. Zelfs in het beloofde land krijgt men ermee te maken. Jakob beseft dat zij maatregelen moeten nemen. Hij heeft gehoord dat er in Egypte koren te koop is. Hij vindt dat zijn zonen iets moeten doen. Laten zijn zonen naar Egypte gaan om koren te kopen, anders zullen zij misschien van de honger sterven (vers 1 en 2). Benjamin mag niet mee. Zijn vader is veel te bezorgd dat hem onderweg iets zal overkomen (vers 3 en 4). Benjamin is één van de twee zonen van Rachel, Jakobs meest geliefde vrouw. De oudste zoon van Rachel is Jozef, die er niet meer is. Zonder Benjamin komen de broers aan in Egypte. Zij lijken niet op te vallen temidden van de vele kopers van koren (vers 5).

In die dagen is Jozef onderkoning ('regent') van Egypte. Als de broers hem zien, herkennen zij hem niet. Dat is geen wonder. Het is immers al ruim twintig jaar geleden dat zij hem hebben gezien. Jozef is een volwassen man geworden. Hij is ook geheel volgens de Egyptische gebruiken gekleed, ge-

knipt en geschoren. Wie zou in de Egyptische onderkoning nog de jonge Joodse Jozef van vroeger herkennen? De broers buigen diep voor de onderkoning, als teken van eerbied (vers 6). Jozef herkent zijn broers wel. Wat zal het hem een schok hebben gegeven! Bij hem komen de dromen van vroeger weer in gedachten: de droom van de korenschoven en van de sterren die voor hem knielden (Gen. 37). Toch laat Jozef zijn broers niets merken. Bewust maakt hij zich niet bekend aan zijn broers. Via de tolk (zie vers 23) begint hij aan een barse ondervraging. Hij doet alsof hij denkt dat zij met kwade bedoelingen zijn gekomen. Openlijk beschuldigt hij hen van spionage. Overigens: het woord 'bloot' in vers 9 betekent hier: open, onbeschermd (vers 7-9). De broers haasten zich om hun onschuld te bewijzen. Nederig noemen zij zich knechten. Zij zijn geen verspieters. Zij zijn slechts gekomen om graan te kopen (vers 10 en 11). Wij zijn 'vroom' zeggen ze. Dat betekent 'we zijn eerlijk, onschuldig, met goede bedoelingen'. Als de onderkoning blijft bij zijn beschuldiging, beginnen de broers steeds meer te vertellen van hun persoonlijke omstandigheden. Zo proberen zij het vertrouwen van de onderkoning te winnen. Zij zeggen zelfs iets over hun broer Jozef 'die er niet meer is' en over hun jongste broer Benjamin die bij vader thuis gebleven is (vers 12-13). Jozef besluit zijn broers op de proef te stellen. Hij doet nog steeds alsof hij niet van hun oprechte bedoelingen overtuigd is. Maar hij zal hun de gelegenheid geven om hun onschuld te bewijzen. De broers moeten in Egypte blijven, terwijl één van hen de jongste broer zal ophalen. Pas als Jozef hem in levende lijve heeft gezien, wil hij geloven dat zij geen verspieters zijn (vers 14-16). Eerst laat Jozef de broers drie dagen

opsluiten in de gevangenis. Zo zit de schrik bij hen er goed in. Bovendien kan het geen kwaad dat zij zelf eens voelen wat het is om onschuldig gevangen te zijn (vers 17). In feite overkomt hen nu wat hem eens was overkomen. Met dit verschil dat ze dit samen ondergaan. Hij was alleen.

Op de derde dag zoekt Jozef zijn broers op. Hij bindt hen op het hart te doen wat hij heeft gezegd. Mochten zij bang zijn voor zijn kwade bedoelingen, dan mogen zij van hem horen dat hij God vreest. Dat is bijzonder. We lezen niet van een reactie van de broers, maar dit zullen ze niet verwacht hebben in Egypte. Al is hij de op één na machtigste man van het land, hij is er van doordrongen dat ook hij van al zijn doen en laten verantwoording moet afleggen aan de Heere. Bij nader inzien hoeft slechts één van de broers in Egypte te blijven. Dat is Simeon (zie vers 36), misschien de broer die de leiding heeft genomen bij het boze complot tegen Jozef (zie Gen. 37). Zeker weten we dat niet, al ligt het wel voor de hand. De andere negen mogen terug naar huis met koren voor thuis. Alleen als zij na verloop van tijd met hun jongste broer terugkomen, belooft Jozef hun leven te beschermen (vers 18-20). Dan blijkt dat de broers al die jaren achtervolgd zijn door een kwaad geweten. Onbeleden zonden jagen een mens eindeloos rusteloos op! Hun geweten is gaan spreken. Zij herinneren zich haarscherp wat zij Jozef hebben aangedaan. Zij zien de radeloze blik in zijn ogen nog steeds voor zich. Zij horen nu nog hoe hulpeloos hij riep om genade. Wat waren zij toen wreed en goddeloos! Ruben probeert zich nog enigszins te verontschuldigen. Als de oudste heeft hij nog iets geprobeerd om Jozef te beschermen. Maar het heeft niet geholpen. Samen voelen ze de onverwachte ellende in Egypte als Gods straf voor hun zonde van toen (vers 21 en 22). Ze hebben het over 'zijn bloed'. Daarmee bedoelen ze dat ze denken dat hij inmiddels niet meer leeft. Ze menen dat hij gestorven is. Het is opvallend dat deze gedachten nu bij hen bovenkomen en dat ze die hardop uitspreken. Zonden hebben lang schaduwen. Als de broers hadden geweten wie de onderkoning was, als zij hadden beseft dat Jozef alles hoorde... Jozef kan zich niet meer goed houden. Hij barst in tranen uit. Haastig trekt hij zich terug om niets te laten merken. Als hij zichzelf weer kan beheersen, komt hij terug. Voor hun ogen laat hij Simeon vastbinden. Ondertussen zorgt hij goed voor zijn broers. Zij krijgen zakken vol koren mee. Zonder dat zij het weten, laat Jozef het betaalde geld bovenop het graan terug leggen. Ook geeft hij voedsel mee voor onderweg. Welvoorziën, maar met een angstig hart beginnen de broers aan de terugreis. Hun angst wordt alleen maar groter als één van hen onderweg zijn zak open maakt. Hij wil wat graan pakken voor zijn ezel. Maar wat heeft dat geld daar te

betekenen? Stel je voor dat zij straks ook nog van diefstal worden beschuldigd! Zij voelen dat Gods hand in deze dingen is. Maar hun geweten spreekt te beschuldigend om door dat besef vertroost te worden (vers 23-28).

Vol zorgen komen ze terug bij vader Jakob. Ze vertellen hem wat zij hebben meegemaakt (vers 29-34). Dan blijkt dat het betaalde geld niet slechts in één, maar in alle zakken terug te vinden is. Gezien hun ervaringen in Egypte verwachtten zij daar weinig goeds van. Ook Jakob wordt bevreesd (vers 35). Hij vreest het ergste. Daarbij geeft hij bewust of onbewust de broers de schuld ('gij berooft mij van kinderen'). Sombor klaagt hij dat Jozef er niet meer is. Simeon is hij nu kwijt. Zal hij ook Benjamin nog moeten missen (vers 36)? Ruben werpt zich op als oudste. Hij wil met het leven van twee van zijn eigen kinderen borg zijn voor Benjamin. Maar Jakob weigert daar op in te gaan. Benjamin gaat niet mee. Als hem iets kwaads zou overkomen, zou het zijn dood worden (vers 37 en 38). Jakobs reactie lijkt zwaar, maar wie nadenkt zal het toch begrijpelijk vinden. Het verdriet om het verlies van Jozef is er nog. Simeon zit vast in Egypte en wie zegt dat ze hem nog zullen zien. Zal hij dan ook nog Benjamin (de zoon van zijn rechterhand) mee laten gaan en misschien verliezen?

#### TER OVERWEGING

Het eerste wat opvalt, is dat Gods Woord precies uitkomt zoals Hij het heeft gezegd. Eerst de zeven jaren van overvloed en vervolgens de zeven jaren van gebrek. De Heere doet ook nu nog wat Hij zegt. Ook vandaag aan de dag maakt Hij Zijn Woord waar, zowel in Zijn beloften als in Zijn waarschuwingen. De droom is letterlijk door de HEERE gebruikt om het volk voor te bereiden op de toekomst, een toekomst die nu aanbreekt.

Wat hebben de broers Jozef veel kwaad gedaan. Opvallend is dat hun geweten begint te spreken. Eerst hebben ze nog hun vader getroost na het verdwijnen van Jozef (Gen. 37: 35). Ook toen al zullen ze dubbele gevoelens hebben gehad. Nu komt naar boven dat ze het niet vergeten zijn. Deze zonde in hun leven heeft een lange schaduw. Dat geldt nog steeds. Het is goed om met de kinderen te spreken over het gegeven dat sommige zonden heel je leven meegaan. Het moet ons brengen tot voorzichtigheid en het gebed om Gods bewaring voor de zonden.

Je vindt nooit vrede in je hart door je zonden goed te praten of door te proberen er niet meer aan te denken. Je vindt alleen vrede in je hart als je je zonden eerlijk belijdt aan de Heere en aan degene die het aangaat (vergelijk Spr. 28: 13).

Jozef kan redenen genoeg bedenken om het zijn broers betaald te zetten. Hij had hen ter plaatse kunnen straffen en doden. Die macht had hij. Dat

doet hij niet. Blijkbaar is hij (zoals later zal blijken) bereid te vergeven. Daarin is hij een voorloper van de Heere Jezus, de Zaligmaker van zondaren. Hij heeft het volste recht om met ons af te rekenen om onze zonden. Toch is bij Hem een overvloed van vergeving, zelfs voor de grootste van de zondaren. Zie Ps. 130: 2 (berijmd).

Jozef is ook een voorbeeld voor ons. Ook wij en de kinderen moeten het afleren om een ander betaald te zetten wat hij of zij heeft gedaan, We moeten leren om hem of haar te vergeven. Dat is geen vrucht van eigen akker. Dat is het werk van Gods Geest. Hij leert het je vanuit de liefde van Christus en maakt door Zijn Geest ons, evenals Jozef, aan Zijn beeld gelijk.

Jozef neemt geen wraak, maar hij doet evenmin alsof er niets is gebeurd. Hij stelt hen op de proef. Zullen zij nog net zo jaloers en haatdragend zijn als vroeger? Zullen zij zijn broer Benjamin net zo behandelen als hem? Als er in hun leven niets veranderd is en als zij een berouw hebben, wat voor betekenis heeft vergeving dan? Ook in het geloof is

vergeving niet 'los' verkrijgbaar, dat wil zeggen zonder berouw en zonder bekering (breken met de zonde).

Jozef zegt tegen zijn broers dat hij God vreest (vers 18). Daarmee bedoelt hij, dat hij weet dat hij verantwoording verschuldigd is aan de Heere voor al zijn gedachten, woorden en daden. Daarmee belooft hij hun dat hij zijn macht niet zal misbruiken, maar hen eerlijk en rechtvaardig zal behandelen. Kan een ander ook aan ons merken, dat wij leven 'coram Deo', dat wil zeggen in het besef dat we wandelen voor Gods aangezicht? Spreek daar ook de kinderen op aan.

#### **GELOOFSLEER**

Geloof en bekering hangen nauw met elkaar samen. In de Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 64, wordt gesteld dat het onmogelijk is om Christus door een waar geloof ingeplant te zijn en geen vruchten van dankbaarheid voort te brengen. In de dogmatiek onderscheiden we tussen rechtvaardiging en heiliging als twee onderscheiden, maar niet te scheiden thema's.

